

"Плануємо просто жити". Голова Глухівської громади про 2024 рік та очікування від 2025-го

ЕКСКЛЮЗИВНО

Валентина Погорєлова

Крістіна Члек

28 січня, 14:52

Прикордонна Глухівська громада на Сумщині під постійними російськими обстрілами. З адмінцентру — Глухова — у вересні 2024 року оголосили евакуацію. А у листопаді військові РФ вдарили по гуртожитку, вбивши 12 людей. Як в таких умовах громада прожила рік та які плани має на 2025-й розповіла її очільниця Надія Вайло.

Повне інтерв'ю з Надією Вайло можна послухати в ефірі Українського радіо.

Яким був 2024 рік? Які виклики?

У частині громади — це місто Глухів і один старостат, який знаходяться в межах 5-кілометрової зони від кордону, — оголосили евакуацію. Це плюс до того, що воєнний стан. Але бюджет громади виконаний. Я дякую людям, які сплачують до бюджету, комунальним підприємствам, які працюють у цих умовах.

Наслідки обстрілу Глухова, Сумська область, 14 жовтня 2024 рік. Олександр Соломко

Коли оголосили евакуацію, кожна людина для себе вирішувала: вона залишиться чи поїде. Керівник кожної установи громади теж мав право вирішувати: або його установа працює на території громади, або вона виїжджає в більш безпечне місце. Зараз працюють майже всі установи, які працювали до оголошення евакуації, всі комунальні підприємства. Працює лікарня, працює "первинка".

Глухівська лікарня після обстрілу 30 вересня 2024 р. Суспільне Суми

На жаль, якщо порівнювати 2023 і 2024 рік, то можна сказати, що все-таки безпекова ситуація погіршилась. І, якщо у нас в 2023 році було пошкоджене 61 домоволодіння, то у 2024-му – 374. У 2023 році ми ще могли проводити за згодою батьків якісь елементи офлайн-навчання. Зараз тільки онлайн і дитячі садочки не працюють.

Наслідки обстрілу Глухова, Сумська область, 14 жовтня 2024 рік. Олександр Соломко

А яка ситуація з тими, хто поїхав? Чи повертаються?

Люди повертаються і я це відчуваю, коли ходжу по вулиці, дивлюся скільки там транспорту зараз. З 3700 дітей на момент евакуації у громаді залишилися десь 800. Згідно з нашими даними, з 32 тисяч 12,5 тисяч виїхали. Це за весь час воєнного стану. З них 3221 — діти.

У нас було десь 31 тисяча на момент евакуації. Плюс переселенці з тих громад, які знаходяться ближче до кордону, люди переїжджають. Вони сподіваються на те, що скоро все закінчиться і вони повернуться додому. Тому далеко виїжджати не хочуть. І зараз у нас понад три тисячі переселенців. Місто живе, попри таку не дуже гарну безпекову ситуацію.

Глухів, листопад 2024 року. Суспільне Суми

На які потреби заклали найбільшу частку коштів у бюджеті на 2025 рік?

Основна частина — обов'язкові видатки — комунальні платежі, заробітна плата. У нас є своє добровольче формування. Все інше — мінімально. Ніяких капітальних видатків не обов'язкового характеру в бюджеті не закладено.

Ми просто виживаємо і не думаємо про розвиток, тому що грошей на це немає.

Яка частина підприємців виїхала? Чи залишили вони юридичну адресу у Глухівській громаді, щоб сплачувати податки?

Це дуже важко сказати, скільки. Я не можу сказати, що масово виїжджають підприємці. Але і що зовсім ніхто не виїжджає — теж. Знищене майно одного промислового підприємства. Робота призупинена. Але воно планує діяльність на 2025 рік. ФОПи працюють.

Глухівська лікарня після обстрілу 30 вересня 2024 р. Суспільне Суми

Що було найскладнішим для вашої громади у 2024 році?

Підтримувати моральний стан людей. Всі втомилися від війни. Ми намагалися робити так, щоб люди не відчували хоча б негараздів від побутових проблем. Щоб була вода, світло, тепло. Вчителі намагаються працювати. Хтось приходив працювати вдома з учнями. Моя онука вчиться грати на гітарі, то ходить вчитель і працює з нею вдома. Всі роки дуже важко — поховання. Це дійсно дуже важко. Інколи у нас було і по два, і по три поховання одночасно. 99 мешканців громади загинули (дані станом на кінець грудня 2024 року — ред.). Це військових.

Поховання Сергія Блохіна, м. Глухів, 26 лютого 2024 р. Фото: Глухівська міська рада

А цивільних?

12 людей одночасно загинули. Це на території нашої громади, але вони всі були з іншої громади. Це були переселенці. Чому прилетів туди "шахед"? Вони (роспропаганда — ред.) кажуть, що там якийсь військовий об'єкт. Не було там ніяких військових, там просто були мирні люди.

Наслідки російської атаки 18 листопада, Глухів, Сумська область, 2024 р. Олександр Соломко/Суспільне Суми

А з цивільних мешканців саме нашої громади загинула дитина в результаті мінометного обстрілу. Це було влітку 2024 року.

ЧИТАТИ ЩЕ

Одна дитина померла у лікарні, три людини перебувають у реанімації: очевидці розповіли про обстріл Глухова на Сумщині

А який період був найскладніший у плані обстрілів?

Обстріли відбуваються завжди. Але, мабуть, друга половина літа, ближче до осені. 30 серпня були два влучання КАБів в будівлю школи. Це так нас "поздоровили" з першим вересня.

Чи є за що подякувати 2024 року?

Кожному року є за що подякувати. По-перше, за те, що ми вистояли. Вистояла і наша громада, вистояла і наша держава. Якщо вже врахувати, то наш адміністративний центр, де проживає найбільша частина населення, це 12 кілометрів від кордону. По-друге, люди не зневірилися. Вони вірять, що все, що відбувається зараз, тимчасове.

Наслідки російської атаки по Глухову, Сумська область, 27 липня, 2024 р. Суспільне Суми

А ще Глухів – це місто, де більше розмовляли російською мовою. То мені дуже приємно, коли я чую, наприклад в магазині, що людина розмовляє українською. Хай і "ламана", але українська.

Приємно, що ще не всі вже втомилися нам допомагати. Щось для лікарні везуть, ще якусь допомогу, якийсь генератор. Вони є і вони не втомлюються нам допомагати.

Що плануєте на 2025-й?

Щоб закінчилася війна. Щоб наші діти пішли в школи, в дитячі садочки. Те, що стосується якихось матеріальних планів: десь якусь дорогу відремонтувати, десь там ще щось зробити, — це вже все другорядне. Вже як буде, так і буде. Головне, щоб був мир. Тому ми плануємо просто жити.

